

Tulevaisuuden kestävä Raisio

(VN/12063/2022)

Loppuraportti | Raision kaupunki

raisio

SISÄLLYS

1. Tiivistelmä	2
2. Hankkeen tausta ja tavoitteet	2
3. Hankkeen osapuolet ja menetelmät	2
4. Hankkeen tulokset	3
5. Hankkeen vaikuttavuus.....	4
6. Viestinnän toteutuminen ja tulokset	5
7. Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen	5
8. Talousraportti	6
9. Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten	6
10. Liitteet	7

1. Tiivistelmä

Raision kaupunki toteutti Tulevaisuuden kestävä Raisio hankkeen 1.12.2022 – 30.4.2024. Hanke oli jatkoa kaupungin ensimmäiselle Ilmastosuunnitelmasta tekoihin –hankkeelle, jossa kaupungille laadittiin Ympäristöohjelma ja käynnistettiin ilmastotyön johtamisen kehittämistä.

Tulevaisuuden kestävä Raisio –hankkeessa Ympäristöohjelman toimenpiteille on tunnistettu vastuutahot ja indikaattorit ja Ympäristöohjelmaa on jalkautettu osaksi toimialojen toimintaa. Hankkeessa on kehitetty kaupungin ilmastotyön johtamista osallistamalla talouden raportointiin ja hankintojen kehittämiseen, sekä lisäämällä kiertotaloutta kaupungin toiminnoissa. Edeltävän hankkeen aikana perustettu ilmastotyöryhmä on jatkanut toimintaansa. Kaupungin ilmastotyön viestintää ja avoimuutta on lisätty ottamalla käyttöön ilmastotyön raportointi- ja seurantajärjestelmä Ympäristövahti. Ilmastoasioista on viestitty monipuolisesti verkossa ja sosiaalisen median kanavissa ja lisäksi asukkaille ja kaupungin henkilöstölle on järjestetty kyselyjä, infotilaisuuksia ja tapahtumia. Hankkeen aikana on myös kasvatettu kaupungin ilmastotyön yhteistyöverkostoja jatkohankkeiden varmistamiseksi, ja osallistuttu alueellisen ilmastotyön vahvistamiseen. Hankkeen myötä Raision ilmastotyö on harpannut monta askelta eteenpäin ja ilmastotyöstä on tullut pysyvä osa kaupungin toimialojen kehittämistyötä.

2. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Raision kaupunki on keväällä 2021 hyväksytyssä Ilmastosuunnitelmassaan asettanut tavoitteeksi vähentää kaupungin ilmastopäästöjä 80% vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Kaupungin ensimmäisessä Ympäristöministeriön rahoittamassa Ilmastosuunnitelmasta tekoihin – hankkeessa (2021-2022) kaupungille laadittiin Ympäristöohjelma, jossa määritellään konkreettiset toimenpiteet Ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tulevaisuuden kestävä Raisio hankkeessa on ollut tavoitteena jatkaa Ilmastosuunnitelmasta tekoihin -hankkeessa aloitettua kaupungin ilmastojohtamisen kehittämistä, sekä jalkauttaa edeltävän hankkeen aikana laadittua Raision kaupungin Ympäristöohjelmaa osaksi toimialojen toimintaa. Lisäksi tavoitteena on ollut tunnistaa vastuutahot ja indikaattorit Ympäristöohjelmassa määritellyille toimenpiteille ja ottaa käyttöön ilmasto- ja ympäristötyön raportointi- ja seurantajärjestelmä ilmastotyön näkyvyyden ja viestinnän avoimuuden lisäämiseksi. Kiertotaloutta hankkeessa on ollut tavoitteena edistää lisäämällä kiertotaloutta kaupungin omissa toiminnoissa ja laatimalla suositukset kiertotalouden huomioimiseksi hankinnoissa. Tavoitteena on ollut myös saada kaupungin asukkaita osallistumaan ilmastotyöhön järjestämällä kampanjoita ja infotilaisuuksia ja tukemalla sellaisten toimenpiteiden toteutusta, jotka helpottavat kestävien valintojen tekemistä asukkaiden arjessa.

3. Hankkeen osapuolet ja menetelmät

Hankkeen toteuttajana toimi Raision kaupunki, eikä hankkeessa ollut muita hankekumppaneita. Hankkeeseen palkattiin kokopäiväinen ilmastokoordinaattori, joka työskenteli hankkeessa 27.2.2023 – 30.4.2024. Ilmastokoordinaattori sijaitsi organisaatiossa kaupungin kaupunkikehityspalveluissa ja hänen esihenkilönään toimi kaupungin kaupunkikehitysjohdaja. Kaupungin ympäristöpäällikkö osallistui hankkeen toteutuksen suunnitteluun. Hankkeessa hyödynnettiin monipuolisesti erilaisia menetelmiä kokouksissa käydyistä keskusteluista kyselyihin ja työpajoista tapahtumien ja infotilaisuuksien järjestämiseen ja sidosryhmäyhteistyöhön.

4. Hankkeen tulokset

Hankkeessa on kehitetty Raision ilmasto- ja kiertotaloustyön johtamista jatkamalla edeltävän hankkeen aikana perustetun ilmastotyöryhmän toimintaa. Työryhmä on kokoontunut hankkeen aikana kuusi kertaa ilmastokoordinaattorin valmistelemiin kokouksiin. Hankkeen edustus on osallistunut myös kolmen viikon välein järjestäviin Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan ajankohtaispalaverihin. Lisäksi kaupungille perustettiin uusi poikkihallinnollinen Kestävä Raisio – työryhmä, jossa käsitellään monialaista osaamista vaativia teemoja. Työryhmässä ovat edustettuina kaikki kaupungin toimialat ja sen toimintaa koordinoivat ilmastokoordinaattori, hyvinvointikoordinaattori ja maahanmuuttoprojektit. Kaupungin keväällä 2023 hyväksytyt Ympäristöohjelman toimenpiteille on tunnistettu vastuutahot ja määritelty indikaattorit (liite 1). Työssä hyödynnettiin Remi-hankkeen indikaattoreita sekä Canemure-hankkeen kuntien ja alueiden ilmastoindikaattoreita.

Hankkeessa otettiin käyttöön ilmastotyön raportointi- ja seurantajärjestelmä Ympäristövahti. Järjestelmä rakennettiin yhteistyössä Forward Forever Oy:n kanssa, etusivua varten tilattiin kustomoidut päästökuvaukset Sitowiselta, ja sivuston kuvitus suunniteltiin yhteistyössä kaupungin viestinnän kanssa. Järjestelmän päivityksestä vastaavalle henkilöstölle järjestettiin koulutus ja tukiklinikoita raportoinnin sujuvuuden ja yhdenmukaisten käytäntöjen tukemiseksi. Ympäristövahdissa on hankkeen loppuessa kuvattuna jo 65 tehtävää, joilla toteutetaan Raision Ympäristöohjelman toimenpiteitä. Ympäristövahdin kävijämäärä on ollut keskimäärin 390 kävijää kuukaudessa ja määrä on kasvava. Raision Ympäristövahtiin voi tutustua osoitteessa: <https://ymparistovahti.raisio.fi/fi-FI/> Ympäristövahdin käyttöönoton lisäksi ilmastoasioiden raportointia on kehitetty hankkeessa laatimalla ilmasto-osio osaksi kaupungin talousarviota.

Ympäristövahdin kävijämäärät kuukausittain:

Marraskuu 2023	227
Joulukuu 2023	244
Tammikuu 2024	150
Helmikuu 2024	612
Maaliskuu 2024	720

Hankkeessa on kehitetty kaupungin hankintojen kestävyttä osallistamalla kaupungin yleisten hankintaperiaatteiden ja hankintaohjeen päivitykseen. Lisäksi hankintatiimille on pidetty info kestävien hankintojen keskeisistä tietolähteistä. Kaupungin sisäisten toimintojen kiertotaloutta on lisätty ottamalla kaupungin intranet-sivuilla käyttöön kalustekierrätyspalsta, hankkimalla lajittelupisteet kaupungintalon ja kirjaston aulatiloihin yhteistyössä tilapalvelujen kanssa, ja lisäämällä kaupungintalon aulaan kirjojenvaihtopiste. Lisäksi selvitettiin mahdollisuuksia hyödyntää olemassa olevia oppilaskalusteita kaupungin rakenteilla olevan koulurakennuksen kalustamisessa. Kirjaston lainattavien tavaroiden valikoimaa kasvatettiin hankkimalla tekstiilien nukanpoistaja ja palvelun käyttäjien toivoma saumuri. Kiertotalouden lisäämiseksi toimialoilla järjestettiin toimialakohtaisia kiertotaloustyöpajoja, joiden yhteydessä käytiin läpi myös kaupungin Ympäristöohjelman toimenpiteet ko. toimialan näkökulmasta. Työpajoissa saadut kehitysideoit liitteessä 2.

Hankkeessa osallistuttiin kolmeen rahoitushakuun:

- YTYÄ - Yritys- ja työssäkäyntialueiden älykkään liikkumisen ratkaisut, EAKR-haku yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton, Turun ammattikorkeakoulun, Kaarinan Kehitys Oy:n ja Salon ja Uudenkaupungin kaupunkien kanssa.
- Kaupungin oma hakemus Liikenne- ja viestintäviraston Traficomien Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustukseen kaupungin koulujen, päiväkotien ja liikuntapaikkojen pyöräpysäköinnin kehittämiseen.
- Valmisteltiin ja kerättiin verkostoa Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksen koordinoimaan Uudelleenkäytön aika on NYT -hankkeen EAKR-hakua varten. Hakuun osallistuttiin lopulta kumppanina, ei varsinaisena hakijana.

Lisäksi selvitettiin mahdollisuuksia ruokahävikin vähentämiseen tähtäävän hankkeen rahoitukseen yhteistyössä kaupungin ruokapalveluiden kanssa.

Asukkaiden arjen kestävien valintojen tukemiseksi hankkeessa selvitettiin mahdollisuuksia kiertotalouskeskuksen avaamiseen Raisiossa yhteistyössä Lounais-Suomen jätehuollon, Turun Ekotorin ja kauppakeskus Myllyn kanssa. Raisiossa on tunnistettu kysyntä kiertotalouskeskuksen avaamiselle ja aloite selvitystyön käynnistämiseen tuli valtuustoaloitteen kautta. Hankkeen aikana hyvään vauhtiin päässyt yhteistyö jatkuu myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Hanke osallistui kaupungin ensimmäisen asukasbudjetin toteutukseen toimimalla osana asiantuntijaraatia. Asukasbudjetin ympäristöön liittyvistä ideoista kaksi (Linnunpönttöjä luonnonsuojelun ja ympäristökasvatuksen edistämiseksi ja Roskienkeräyskampanja) meni äänestyksessä läpi ja toteutettiin. Yhteistyössä koulujen ja päiväkotien kanssa toteutetun linnunpönttöjen ripustuksen kautta tavoitettiin 31 peruskoulu- ja päiväkotiryhmää, joiden pihapiireihin ja lähimetsiin ripustettiin yhteensä 35 pönttöä. Lisätietoa Raision asukasbudjetin toteutuksesta: <https://raisio.fi/fi/asukasbudjetin-toteutukset>

Hankkeessa onnistuttiin myös vauhdittamaan alueellista ilmastotyötä. Kiertotalouden viestintää vahvistettiin vauhdittamalla Korjaa.se –palvelun käyttöönottoa yhteistyössä Lounais-Suomen jätehuollon ja palvelua tarjoavan Ekokumppanit Oy:n kanssa. Hankkeen järjestämän palaverin tuloksena palvelu tuli käyttöön koko LSJH:n toiminta-alueelle vuodenvaihteessa 2023-2024. Lisäksi edistettiin Saaristomeren suojelutyötä tekemällä aloite yhteishankkeen suunnittelusta naapurikunnille ja lopulta päätettiin kutsua kaikki Saaristomeren valuma-alueen kunnat Raisioon keskustelemaan valuma-aluekohtaisista yhteistyömahdollisuuksista kesäkuussa 2024.

5. Hankkeen vaikuttavuus

Tulevaisuuden kestävä Raisio –hankkeen rahoitus mahdollisti kaupungille kokoaikaisen ilmastokoordinaattorin palkkaamisen hankkeen ajaksi. Ilman hankkeeseen kohdennettua henkilöstöresurssia hankkeen aikana tehtyä työtä ei olisi ollut mahdollista toteuttaa, sillä kaupunkiorganisaation omat resurssit olisivat olleet riittämättömät. Hankkeen ansiosta kaupungin ilmastotyötä on saatu vietyä eteenpäin ja se on vakiintunut osaksi kaupungin kehittämistyötä. Kaupungin ilmastoasioiden viestintää on hankkeessa saatu lisättyä merkittävästi, ja tehdyllä työllä on ollut myös suuri vaikutus kaupungin tekemän alueellisen ympäristötyön verkostojen syntymiseen ja toimenpiteiden käynnistämiseen.

Hankkeen aluksi ja lopuksi toteutettiin kiertotalouskysely kaupungin henkilöstölle. Kyselyjen perusteella kirjaston lainattavien välineiden ja yhteiskäyttöpyörien tunnettuus oli kasvanut ja 58% vastaajista oli tutustunut kaupungin intranet-sivuille lisättyyn ilmastotyön linkkilistaan. Tieto

yhteiskäyttöautojen hankinnasta oli saavuttanut henkilöstön hyvin, sillä niitä ei enää toivottu uuden kyselyn vastauksissa. Jätteiden lajittelu työpaikalla koettiin hankkeen lopussa helpommaksi, kuin hankkeen alussa, mutta kehitystarpeita on vielä ja lajitteluun toivottiin selkeämpää ohjeistusta. Yhteiskäyttövälineiden lisäämiselle ja kaluteiden uudelleenkäytön tehostamiselle on kysyntää. Kyselyjen tulokset liitteinä 3 ja 4.

Myös kaupungin asukkaille järjestettiin kyselyt hankkeen alussa ja lopussa. Sama kysely on tehty jo kolme kertaa ja vastaajien määrä on vähentynyt, mutta asukkaiden arvoja ja asenteita mittaavien kysymysten osalta vastaukset noudattelevat samoja linjoja. Kyselyjen välillä näkyvä arvojen muutos voi liittyä vastaajien ikärakenteen vaihteluun tai siihen, että ympäristöasiat ovat olleet paljon esillä ja ihmisten tietoisuus kestävien valintojen merkityksestä on lisääntynyt. Vastaajat kaipasivat kuitenkin lisää tiedotusta kaupungin ilmastotoimista ja Raision päästötilanteen kehityksestä, ja useimmat kyselyyn vastanneet eivät vielä olleet tienneet, että Raisio on ottanut käyttöön Ympäristövahdin. Ilmastotyön viestinnän näkyvyyden lisäämiseksi on tulosten perusteella vielä tehtävä työtä ja erityisesti Ympäristövahdistä pitää tiedottaa tehokkaammin, jotta kaikki aiheesta kiinnostuneet löytävät kanavan. Asukaskyselyn tulokset liitteenä 5.

6. Viestinnän toteutuminen ja tulokset

Hankkeen viestintää on tehty kattavasti sosiaalisessa mediassa, kaupungin nettisivuilla, paikallislehdissä sekä järjestämällä tapahtumia, infotilaisuuksia ja kyselyjä, ja osallistumalla kansallisiin ja kansainvälisiin kampanjoihin. Kohteina ovat olleet kaupungin omien toimialojen henkilöstö, kaupungin asukkaat ja alueen yritykset. Viestintää on toteutettu yhteistyössä kaupungin toimialojen ja tapahtumien järjestämiseen osallistuneiden yhteistyökumppanien kanssa. Erityisesti Ympäristövahdin käyttöönotto on lisännyt kaupungin ilmastotyön viestintää mahdollistamalla toimenpiteiden ajantasaisen seurannan. Hankkeessa on osallistuttu kaupungin jokaiseen kotiin jaettavan Raisio-tiedottaa lehden toimittamiseen tuottamalla lehden ympäristöosion sisältö.

Kiertotaloutta käsittelevä viestintäkampanja toteutettiin suunnitelmasta poiketen pienimuotoisena some-kampanjana, jonka avulla kerättiin palautetta kierrätysmahdollisuuksista, kyseltiin asukkaiden toiveita kirjaston lainattavien välineiden lisäämiseksi ja kannustettiin Sitran elämäntapatestin tekemiseen. Lisäksi muistutettiin kirjaston poistotekstiilikerauspisteestä, ja vinkattiin mahdollisuudesta lainata energia-, vedenvirtaama- ja pintalämpömittarit kirjastosta. Laajemman kampanjan suunnittelu ja toteutus olisi saattanut muodostua työlääksi sen saamaan huomioon nähden. Oman kampanjan sijaan hankkeessa osallistuttiin Valonian Sanoista tekoihin – ilmasto ja luontotyö näkyväksi asukkaille –hankkeen viestintäkampanjoiden suunnitteluun kustannustehokkaamman näkyvyyden saamiseksi. Hankkeen viestintä on muutoin toteutunut viestintäsuunnitelman mukaisesti ja pidämme sitä onnistuneena. Viestinnän tarkempi sisältö kuvattu liitteessä 6. Viestintäraportissa luetellun viestinnän lisäksi hankkeen aikana on aloitettu toukokuussa 2024 toteutuvan Siivouspäivän tapahtuman ja Pyöräilyviikon sisällön suunnittelu.

7. Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen

Kaupungin ilmastotyön johtamisen kehittäminen ja hankkeen aikana toimineiden työryhmien toiminta jatkuvat saumattomasti hankkeen jälkeen. Ilmasto- ja ympäristötyö on hankkeen aikana vakiintunut osaksi kaupungin kehittämistyötä ja sen resursointi on varmistettu päättämällä palkata kaupungille vakituinen ympäristösuunnittelija, joka aloittaa työnsä heti hankkeen loputtua. Ympäristösuunnittelijan palkkaaminen mahdollistaa myös hankkeessa aloitettujen työpajojen pitämisen jatkamisen ja työpajojen ja kyselyjen tulosten hyödyntämisen. Myös muut hankkeen aikana löydetty hyvät käytännöt, tehty viestintä ja aloitetut yhteistyöt saavat jatkoa. Kaupunkiorganisaatiossa on kehitysmyönteinen ilmapiiri ja johdon tuki toimenpiteiden edistämiseksi. Ilmastotyön toteuttamiseen tarvittavien investointien tulevaisuus vaikuttaa kuitenkin

epävarmalta poliittisen ilmapiirin ja yleisen taloustilanteen vuoksi, mikä saattaa heijastua myös hankkeen tulosten hyödyntämiseen.

Hankkeessa käyttöön otettu Ympäristövahti-järjestelmä on otettu aktiiviseen käyttöön ja sen hyödyntäminen jatkuu hankkeen päättymisen jälkeen. Järjestelmä rakennettu kaupungin omaan verkkoympäristöön Microsoftin ohjelmistojen avulla, joten sen tekninen ylläpito on mahdollista hoitaa itsenäisesti ja avoimien rajapintojen ansiosta tiedot voidaan tarvittaessa siirtää muuhunkin järjestelmään.

8. Talousraportti

Hankkeen talous on toteutunut kokonaisuudessaan hyvin. Budjetti alittui noin 7000 €. Keskeinen ilmastotoimenpiteiden raportointijärjestelmän hankinta toteutui.

Maksatushakemus on liitteenä 7 ja tuntikirjanpito liitteenä 8. Hankkeen toteutuneet kustannukset ja vertailu hankehakulomakkeessa esitettyyn kustannusarvioon löytyvät liitteestä 9. Lisäksi liitteessä 10 on esitetty hankkeen kirjanpito-ote.

9. Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten

Tulevaisuuden kestävä Raisio – hankkeen tavoitteena ollut ilmastotyön johtamisen kehittäminen on mahdollistanut hankekoordinaattorille monipuoliset mahdollisuudet osallistua kaupungille ajankohtaisten asioiden ilmastonäkökulmien kehittämiseen, mikä on auttanut ilmastotyön mahdollisuuksien esiin tuomista ja vahvistanut sen asemaa kaupungin toiminnoissa. Monia asioita on saatu hankkeen aikana kehitettyä, mutta hankkeen monipuolisten toimintojen käänköpuolena on ollut se, että työ on hajaantunut useisiin eri tehtäviin, joiden loppuun saattaminen ei ole ollut mahdollista hankkeen aikana, ja jotka olisivat ilman jatkoresurssin varmistumista saattaneet jäädä keskeneräisiksi. Vastaavaa hanketta suunnittelevien on hyvä pohtia valmiiksi, kaipaako oman kaupungin ilmastotyön johtaminen yleistä tukea, vai halutaanko resurssit suunnata tiukasti joidenkin tiettyjen osa-alueiden kehittämiseen. Työn jatkuvuus on syytä huomioida jo hanketta suunniteltaessa.

Hankkeessa toteutettujen henkilöstölle suunnattujen kyselyjen ja työpajojen avulla ilmastotyöhön on saatu osallistettua henkilöstöä organisaation kaikilta tasoilta, ja niiden avulla on saatu hyödyllistä materiaalia ilmastotyön käytännön toimenpiteiden edistämiseen. Koko organisaation henkilöstön ja päättäjien ottamista ilmastotyön suunnitteluun suositellaan, sillä se auttaa tärkeimpien kehityskohteiden löytämisessä ja vahvistaa työn vaikuttavuutta ja tulosten hyväksyttävyyttä.

Hankkeen aikana on onnistuttu verkostoitumaan laajasti kaupunkiorganisaation ulkopuolisten toimijoiden kanssa ja hyvin alkanut yhteistyö tulee todennäköisesti jatkossa mahdollistamaan uusien hankkeiden ja tapahtumien toteuttamista. Ilmastotyön verkostomainen toteuttaminen mahdollistaa korkeammat tavoitteet ja laajemman näkyvyyden ja on siksi suositeltavaa konkreettisten päästövähennysten toteuttamiseksi.

10. Liitteet

Liite 1: Ympäristöohjelman vastuutahot ja indikaattorit

Liite 2: Ympäristöohjelma ja kiertotalous toimialan toiminnassa –työpajojen tulokset

Liite 3: Henkilöstön kiertotalouskyselyn tulokset 2023

Liite 4: Henkilöstön kiertotalouskyselyn tulokset 2024

Liite 5: Ilmastotoimien näkyvyys Raisiossa 2024 –asukaskyselyn tulokset

Liite 6: Viestintäraportti

Liite 7: Maksatusraportti

Liite 8: Tuntikirjanpito

Liite 9: Toteumavertailu

Liite 10: Kirjanpito-ote

Liite 11: Hankekoordinaattorin työsopimus

Liite 12: Hankkeen esittelydiat